

İSRÂİLOĞULLARI'NA VERİLEN NİMETLER*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!..

Ramazanlarınız inşaallah iyi geçiyordur. İbadetlerinizin makbul olmasını, dualarınızın müstecâb olmasını Cenâb-ı Hak'tan dilerim. Rabbü'l-âlemîn muratlarınıza erdiresin... Bu güzel ayın, bu mübarek günlerin, gecelerin, ibadetlerin güzel sonuçlarından, mükâfatlarından âzamî nasibdar olmanızı; kısmetinizi, nasibinizi bol bol almanızı Cenâb-ı Hak'tan dilerim. Cenâb-ı Hak ihsân eylesin...

Bir istenmeyen fasılalar ile, hadis sohbetleri, tefsir sohbetleri bir ara ınkıtàa uğruyor bazen. Cenâb-ı Hakk'ın, kaderin cilveleri... Şimdi, Bakara Sûresi'nin 122. ve 123. ayet-i kerimeleri üzerinde konuşacağım. Biraz da burada vakit şu anda, biraz oradan farklı bir durumda... Ayet-i kerimeleri okuyarak, hafif kısa bir izah ile, bu seferki sohbetimi kısa kesmeyi düşünüyorum. Hayırlısı... *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ كُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمْ وَأَنْنِي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ

(البقرة: ١٢٢)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

(*Yâ benî isrâîle'zürû ni'metiye'lletî en'amtü aleyküm ve ennî faddaltüküm ale'l-âlemîn.*)
(Bakara, 2/122)

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ
شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا
شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ

(البقرة: ۱۲۳)

(*Ve'ttekü yevmen lâ teczî nefsun an nefsin şey'en ve lâ yukbelu minhâ adlün ve lâ tenfeuhâ şefâatün ve lâ hüm yunsarûn.*)
(Bakara, 2/123) *Sadaka'llâhu'l-azîm.*

Bakara Sûre-i Şerifesi'nin 122. ayet-i kerimesi ve 123. ayet-i kerimeleri.

a. Size Olan Nimetimi Hatırlayın!

Cenâb-ı Hak Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

(*Yâ benî isrâîl*) “Ey İsrâîl’in evlâtları!” Benî İsrâîl dediğimiz, yahudi kavmi... *Benî* kelimesi Arapça’da *ibn*, evlât, oğul sözünün çoğuludur. *Benî*, evlâtlar demek. İsrâילוğulları demek oluyor. *İsrâîl* de, Ya’kub AS’ın sıfatıdır diye kitaplarda bildiriliyor. Yâni, İbrâhim AS’ın neslinden. Bunlar tabii Arapların akrabası oluyor. İbrâhim AS Arapların da atası. Onun bir oğlundan bir taraf geliyor, öbür oğlundan öbür taraf geliyor. Aslında bütün insanlar Hazret-i Adem’den birbirlerinin kardeşi. Bunlar da, İbrâhim AS’da nesebler birleşiyor, birbirleriyle akrabalar.

Kavimler, insanlar, hepsi Hazret-i Adem'in evlâtları. Bizler hep birbirimizin kardeşiyiz. Amma, işte böyle çeşit çeşit kabilelere, milletlere, ırklara teşekkül etmiş bunlar. Tarihin akışı içinde coğrafi şartlarla, kavmî şartlarla, inanç meseleleriyle bunlar böylece oluşmuş, bir vakıa, karşımızda duruyor.

“Ey İsrâiloğulları! (Üzkürû) Tabii, *üzkürû*'nun başındaki ü'sü, hemze-i vasl, geçilebilen hemze olduğundan, (*isrâîle'zkürû*) diye okunuyor. Besmele'de söylemiştim, (*bi-ismi'llâhi*) demiyoruz da, (*bi'smi'llâhi*) diyoruz. Yâni, bazı hemzeler geçilebilen hemzelerdir. O harfler ikisi arasında kalınca okunmaz, geçilir.

Üzkürû, *zekere-yezkuru*'dan emir. (*Üzkürû*) “Siz zikredin, yâni siz hatırlayın, anın!” Ama, (*Yâ benî isrâîle*) derken ona vuruluyor, (*Yâ benî isrâîle'zkürû*) okunuyor. “Ey İsrâiloğulları hatırlayın!..” Neyi? (*Ni'metî*) “Benim nimetimi...” Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki: “Benim nimetimi hatırlayın!”

Nimetin de ne olduğunu açıklıyor: (*Elletî en'amtü aleyküm*) “O nimet ki, ben size bu nimeti bahşetmiştim, in'am etmiştim, ihsân etmiştim, ikram etmiştim. Benim size ikram etmiş olduğum nimetimi hatırlayın! (*Ve ennî faddaltüküm*) Ve yine hatırlayın ki, ben sizi üstün kıldım, faziletli kıldım, daha meziyetli kıldım; (*ale'l-âlemîn*) alemlere nisbetle, başka insanlara, başka ırklara nisbetle, başka ailelere, topluluklara nisbetle sizi faziletli kılmıştım. Bunları hatırlayın ey İsrâiloğulları!” buyuruyor.

Şimdi tabii, Cenâb-ı Hak İsrâiloğulları'na ne nimet verdi?.. En büyük nimet, peygamberlik nimeti... Yâni, onların bağlı buldukları o şahısların, İbrâhim AS'ın, Ya'kub AS'ın, İshak AS'ın peygamber olması; Allah'ın seçtiği, mübarek, Allah'ın emirlerini insanlara duyuran insanlar olması... Bu büyük bir ikram!.. Allah-u Teâlâ Hazretleri bir kavme böyle peygamber gönderdi mi, çok büyük bir ikram, çok büyük bir lütuf...

Bize de, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ni gönderdi. Bu hususta Allah-u Teâlâ Hazretleri ne buyuruyor:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

(الأنبياء: ١٠٧)

(*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn.*)
“Ben seni ey Rasûlüm, ancak alemlere rahmet olarak gönderdim!” (Enbiyâ: 21/107) Yâni acıdığım için, onlar doğru yola sevk olsunlar, doğru yolu bulsunlar, böylece sevaplı işler yapsınlar da, cenneti kazansınlar diye, hidayet yolunu göstereyim diye; sen onlara benim emirlerimi tebliğ edesin, onlar dalâlette, cehalette, cahiliyette kalmasınlar diye, seni rahmet olarak gönderdim.” dediği gibi, en büyük nimet o.

Tabii, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bütün kullara umumî olarak nimetleri çoktur, sayısızdır, sayılamayacak kadar fazladır.

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا

(النحل: ١٨)

(*Ve in teuddû ni'meta'llâhi lâ tuhsûhâ*)
“Allah’ın nimetlerini saymaya kalksanız, takat getirip, sayıp, hepsini bitiremezsiniz.” (Nahl, 16/18) Bitmez. Ömür biter, ama nimetlerinin sayılması yine yarıda kalmış olur, nimetler bitmez. Allah’ın nimetleri çoktur. Zaten her türlü nimet ayrı ayrı yerlerden, ayrı ayrı yönlerden, ayrı ayrı cihetlerden bize geliyor. Yâni, vücudumuzun sağlığı bir nimet, aklımızın sağlam olması bir nimet, çevremizde tabiat şartlarının güzel olması bir nimet, huzurumuzun olması nimet... İslâm, imân, Allah’ın sevdiği iman üzere olmak nimet... Bu nimetler sayılamayacak kadar çok.

Cenâb-ı Hakk’ın nimetleri, esas itibariyle onun adalet-i ilâhiyesinin gereği olarak insanlara umumî olarak iner. Yâni, gökten rahmetin indiği gibi, şakır şakır her evin üstüne, bir şehre, bir beldeye, bir bölgeye geldiği zaman yağdığı gibi gelir. Ama bazıları bu nimetten istifade ederler, bazıları etmezler. Kâbiliyetleri nisbetinde... Bazı toprak çöldür; yağmur yağar, kumların arasından rahmet sızar gider, diplere gider. Üstte bir bitki, bir şey olmaz. Ama toprak münbitse, bitirici, bereketliyse, güzelse, yağmuru da birden öyle aşağıya geçirmiyorsa; o zaman yeşillenir, otlanır, çiçeklenir, ağaçlanır, ormanlanır... Türlü türlü nimetler olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin nimetleri umumî insanlara çöktür da, hususî olarak da İbrâhim AS'ın nesline, her koluna, evlâtlarından devam eden neslinin kollarına nimetleri çok... Yahudilere de, yâni Benî İsrâil'e de, Ya'kub AS'ın evlâtlarına da, nice nice peygamberler gönderdi içlerinden...

Hatta onlara devlet, şevket, izzet, ikram nasib etti. Düşmanlarını yendiler, muazzam devletler kurdular. Dâvud AS, Câlût'u öldürdü, hükümdar oldu. Süleyman AS cinlere, insanlara hükmetti. Artık o nimetlerin neler olduğunu, daha önceki ayet-i kerimelerden hatırlayacaksınız. Onların hatırlatılması geçmişti, tarihi olaylar geçmişti.

Burada da, bu nimetleri hatırlamalar, tekrâren ifade ediliyor. Bu tekrar niçin?..

كُرِّرَتْ هُنَا لِلتَّأْكِيدِ وَالْحِثِّ عَلَى اتِّبَاعِ
الرَّسُولِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يَجِدُونَ صِفَتَهُ فِي
كُتُبِهِمْ وَنَعْتَهُ وَاسْمَهُ وَأَمْرَهُ وَأُمَّتَهُ

(Kürriret hâhünâ li't-te'kid) Yâni, te'kid için. Te'kid ne demek? Bir meseleyi iyice sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, iyice belirlensin diye. (Ve'l-hissi ale'ttibâi'r-rasûl, en-nebiyyi'l-ümmiyyi'llezî yecidûne sıfatehû fî kütübihim, ve na'tehû, ve'smehû, ve emrehû, ve ümmetehû) Yâni, kendi Tevrat kitaplarında, kendi kitaplarında geleceği

bildirilen bu ahir zaman peygamberi, bu ümmî Muhammed-i Arabî rasûle ittibâ etmeğe teşvik için bu... Yâni bu ismiyle, emriyle, sıfatlarıyla, hayatıyla, ümmetinin evsafıyla kendilerine bildirilmişti.

“—Böyle bir Peygamberin geldiği zamana sizin evlatlarınız, nesilleriniz yetişirse, uysunlar!” diye, onlardan ahd ü mîsak alınmıştı.

Bunun yapılması lâzım diye, bunu teşvik sadedinde bu ayet-i kerimeler tekrar tekrar, te’kiden, yâni durumu kuvvetlendirmek için, iyice anlasınlar diye tekrar ediliyor.

يُحَذِّرُهُمْ مِنْ كِتْمَانِ هَذَا وَكِتْمَانِ مَا أَنْعَمَ بِهِ

عَلَيْهِمْ وَأَمْرَهُمْ أَنْ يَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ

عَلَيْهِمْ مِنَ النِّعَمِ الدُّنْيَوِيَّةِ وَالدِّينِيَّةِ

(Yuhazzirühüm min kitmâni hâzâ ve kitmâni mâ en’ame bihî aleyhim, ve emerahüm en yezkürû ni’meta’llâhi aleyhim, mine’n-neami’d-dünyeviyyeti ve’d-dîniyyeh) Bunları İbn-i Kesir kısaca izah yapmış, oradan okuyorum. Türkçe’ye tercüme edelim:

“Allah’ın kendilerine verdiği bu nimetleri hatırlasınlar ve açıklamaları gereken bilgileri saklamasınlar; hased ettiklerinden, akrabası olan bu kavmin içinden, yine dedeleri İbrâhim AS’ın evlâdından gelmiş olan, bu mübarek peygambere hased edip de, Allah’ın ona verdiği nimetlere düşmanlık edip de, ona münkir

olmasınlar; bu hasedden dolayı muhalefete düşmesinler, yalanlamaya düşmesinler; mü'min kavimken kâfir olmasınlar; muvâfakatinden, ona ittibâdan uzak kalmasınlar diye tekrar ediliyor.” diyor.

Evet, gerçekten mü'min olmak, imansız olmaktan çok yüksek bir meziyettir. İnsanlardan fark böyle olur. İman edenle iman etmeyen arasında çok büyük fark vardır. Birisi cennete girecek, ebedi saadete erecek; birisi de cehenneme düşecek, şekavette, ebedi azabda kalacak. Çok büyük fark var, yâni tariflere sığmayacak kadar fark var.

İmanda da fark nedir?.. Takvâ... Yâni, Allah'tan korkmak, Allah'ın emrini tutmak; muhalefetinden, Allah'a karşı gelmekten, âsi olmaktan kaçınmak önemlidir. O asi olmaktan sakınmak, kaçınmaya *takvâ* diyoruz. Filanca adam takvâli bir müslüman, yâni öyle âsi olmayayım, günah işlemeyeyim diye tir tir titriyor, titizleniyor, dikkatli müslüman demek.

Bunları İsrâiloğulları'na tekrar tekrar hatırlatıyor Cenâb-ı Hak. Kendilerinin yanlış fikirlerini de, yanlış kanaatlerini de, ihtilafa düştükleri konuları da —geçtiğimiz haftalarda izah ettiğim gibi— bir bir açıklıyor. Yâni İsrâiloğulları, tarih boyunca, kendi tarihleri içinde ileri sürdükleri çeşitli yanlış fikirleri, bu Kur'an-ı Kerim'le düzeltiyorlar. Hatalarını, çeşitli fikirler çoğaldığı zaman doğru olan fikirleri buradan, Kur'an-ı Kerim'den anlayabilirler, anlıyorlar.

Bunları anlayıp, bu Peygamberin de Allah'ın hak peygamberi olduğunu, kendi evlâtlarını bilecek kadar kesin, açık seçik bir şekilde bilip de, ondan sonra küfürde kalmamak çok önemli...

Maalesef, insanlar bunu neden yapıyor?.. Siz de tecrübe kazanmışsınızdır. Hayat tecrübenize dayanarak insanların kusurları, günahları niye işlediğini şöyle bir düşünün:

1. İnsanoğlu bir kere şeytana kanıyor. Şeytana kandığı için hatalı işler yapıyor. Şeytan da tarih boyunca, yâni insanlığın tarihi boyunca, yâni Hazret-i Adem Atamız'dan beri kandırmayı yapa gelen bir varlık olduğundan, çok ustaca kandırıyor kulları. Kul şeytanın kendisini böylece sinsice, vesvese vererek kandırdığını anlamıyor. Şeytanın kendisine verdiği fikirleri, kendisinin öz fikri sanıyor, canım öyle istiyor sanıyor. Halbuki şeytan onu kandırıyor. Bir şeytanın kandırması var.

2. Nefsin, yâni insanın kendisinin, kendi egosunun, bencilliğinin, benliğinin aldatmaları, istekleri, arzuları, bitmez tükenmez hevesleri, hevâsı, şehevatı var. İnsanoğlu bu hevâ ve hevesâtına, arzu ve şehevatına gem vurmazsa, dizginlemezse, engellemezse, yâni iradesi kuvvetli olmazsa, aklını nefesine emir ve hakim kılmazsa; o zaman ne oluyor?.. Her aklına geleni, her canının istediğini her yerde yapabilir mi insan?.. Yapamaz. Neden?.. Başkalarının hakları var! İnsan her istediğini yaparsa, o zaman başkalarının haklarını çiğnemiş olur.

Onun için bu nefsin, bu sonsuz, bitmez, tükenmez arzularına, heveslerine, şehevatına ne demek lâzım?.. “Dur bakalım, hizaya gel! Başkalarının da hakları var, aşırılığa gitme, teraziyi elinden bırakma, adaletten ayrılma! Hakkın olanı al, hakkından fazlasını isteme! Yanlış şeyleri isteme! Duygularının şiddetine, hırsına kapılarak günah olan şeylere kayma!..” demek lâzım ona. Nefis de büyük bir düşman...

Tabii, bu iki aslî düşman insanları şaşkınlıktan, imana getirtmiyor, küfürde bırakıyor, şirkte bırakıyor, ahireti hiç düşündürmüyor ve mahvediyor. Bu iki büyük düşmanı, hele şeytanı, hiç hatırdan çıkartmamak lâzım! Şeytana, şeytanın oyunlarına karşı bilinçli olmak, uyanık olmak lâzım! Nefsin de arzu ve heveslerine, şehevatına da meşrû ölçüler içinde müsaade etmek lâzım! Gayr-ı meşrû çizgiye çıktığı yerde, zamanda;

“—Yok, burası gayr-ı meşrû, böyle yapma!” diye, dur demesini bilmek lâzım!..

İnsan ile hayvan arasındaki zaten en büyük ayırım, insanın en yüksek meziyeti, kemâlâtı, yâni kâmilliği, olgunluğu nerededir?.. Her arzu ettiğini hemen yapmaması, düşünmesi, taşınmasıdır. Aklına, mantığına göre hareket etmesidir.

“—Ben şu adama çok kızıyorum, bunun hemen kafasını kıracağım geliyor. Bunu öldürmek istiyorum, bir kaşık suda boğmak istiyorum...”

İyi ama, doğru değil, katil olursun!

“—O zaman tamam yapmayayım, yapmamam lâzım!”

“—Ya şunu çok canım istiyor, şu benim olsa.”
İyi ama, onu şu anda alacak paran yok.

“—Çalayım...”

Çalarsan hırsızlık olur. Sen onun malını çalıyorsun, memnun oluyorsun ama, birileri de gelse senin mallarını çalsalar, memnun olur musun?

“—Olmam.”

O zaman, o da olmadığına göre demek ki çalmak iyi bir şey değil. Oradan anla! Yâni, çuvaldızı başkasına batır, iğneyi kendine batır derler. Kendini koyarsan onun yerine, o zaman anlarsın.

Şimdi, Allah onları böyle alemlere üstün kılmış; aralarından bazılarını peygamber kılarak, kendilerine kitap indirerek, hak yolu göstererek, tevhidi, *Lâ ilâhe illa'llâh*'ı göstererek, ahireti bildirerek bir büyük iyilik yapmış, faziletli kılmış. Öteki kavimler, Sümerler, Babilliler, Romalılar, Yunanlılar puta taparken, güneşe, aya, yıldızla taparken... Politeizm, çok tanrıya tapmak, heykellere tapmak, yıldızlara, gökteki varlıklara tapmak saçmalıkları yanında, bunlar Allah'ın varlığını biliyorlar. Peygamberleri de tanıyorlar, Allah'ın indirdiği kitaplara da sahipler. Bunlar büyük nimet...

İşte bunları hatırlatıyor. Yâni hizaya gelmelerini, dinlerinin icabını, kitaplarının kendilerine söylediğini yapmalarını gösteriyor bu ayet-i kerime.

b. Hesap Gününden Sakının!

Sonra Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn buyuruyor ki:

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا

وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا

شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ

(البقرة: ١٢٣)

(*Ve'ttekû yevmen*) “Öyle bir günden korunun, sakının, korkun ki, (*lâ teczî nefsin an nefsin şey'â*) hiç bir nefsi hiç bir nefisten bir şey koruyamaz, kurtaramaz, onun yerine karşılık olarak verilemez bir şey. Herkes kendisi ne kazandıysa, o kazancına göre mükâfat veya cezayı alır. Cezayı ötekisi, ‘Ben alayım da o çekmesin.’ diyemez. Mükâfatı da, ‘Ben yaptım ama, bu faziletleri, mükâfatı ona verin!’ dese, o da olmaz. Her koyun kendi bacağından asılır, her nefis kendi ettiğini bulur. Hiç bir nefsin hiç bir nefse, hiç bir canın hiç bir cana, hiç bir kişinin hiç bir kişiye, o kişinin kendinde Allah’ın istediği vasıflar olmayınca, bir hayrı, faydası, bir yardımını olamaz.

(*Ve lâ yukbelu minhâ adlün*) “O günde yerine bedel kabul edilmez. ‘Ben girmeyeyim de, benim yerime cehenneme şu giriversin.’ gibi bir muadil kabul edilmez. (*Ve lâ tenfeuhâ şefâatün*) Eğer kişi kulluğunu yapmamışsa, o zaman şefaath de fayda vermez.

‘Bu benim yakınım, bu benim akrabam, bu benim sevdiğim, bunu kurtarayım...’ İyi ama, Allah’ın emrini tutmadı, iyi kulluk etmedi. O zaman, şefaata ona fayda vermez. (Ve lâ hüm yünsarûn) Böyle iyi kulluk yapmamış insanlara da hiç bir yerden yardım gelmeyecek, hiç bir şekilde kendilerine yardım olmayacak.” (Bakara, 2/123)

Şimdi burada tabii, (Ve lâ tenfeuhâ şefâatün) deniliyor. “Bir şefaata fayda vermeyecek.” Kime fayda vermeyecek?.. Cehennemi hak etmiş bir insana, kâfir olmuş bir insana, imana gelememiş bir insana, birisinin şefaati fayda vermeyecek, onu kurtarıp cennete girmesine yardımcı olamayacak.

Ama, şefaata var!.. Yâni, Peygamber SAS Efendimiz’in şefaati var! Kur’an-ı Kerim’de bazı kulların, Allah’ın müsaade ettiği bazı kimselerin, bazı mü’min kimselere, bazı kusurlarının affı hususunda şefaata edeceği kesin olarak bildiriliyor. En kesin, herkesin bildiği delil, Ayete’l-Kürsî’de... Her namazın arkasından okuyoruz. Her namazın arkasından Ayete’l-Kürsî okumak çok sevap. Onu okuyan insanın cennete girmesine, sadece ne mâni oluyor?.. Hayatta yaşaması mâni oluyor. Hayatta olmasa cennete girecek. Çünkü, Ayete’l-Kürsî’yi okuyor diye. O kadar methedilmiş.

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

(البقرة: ٢٥٥)

(*Menze'llezî yeşfeû indehû*) “Kimdir Allah’ın huzurunda şefaât edecek, (*illâ bi-iznihî*) yâni ancak onun izni olursa şefaât eder. İzni olmadan kim şefaât edebilir, kimse izinsiz şefaât edemez.” (Bakara, 2/255) diye bildiriliyor.

Buradan, izinsiz şefaât edilemeyeceği anlaşıldığı gibi; Allah’ın bazı kimseleri izin verip, onlara da şefaât hakkı verdiği de görülüyor. Hadis-i şeriflerden de biliyoruz: Peygamberlerin şefaâtları var, şehidlerin şefaâtları var. Şehidler kendi aile efradına şefaât edecek. Ama mü’min olanlara... Yâni, iman olmadı mı, şefaât kâr etmez. İman olmadı mı, birisinin onun namına tevbe ve istiğfar edivermesi fayda etmez. Onun namına hayır hasenât yapıvermesi;

“—Ben onun kurbanını kesiverdim, ben onun yerine hacca gidiverdim...”

Ama adam mü’min değil ki. Hiç ona gitmez. Yâni, her şeyin ilk temel şartı, ön şartı, kabul şartı mü’min olmak.

Mü’min oldu mu, o zaman şefaât olur, Allah müsaade ediyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri müsaade ettiği için, bazı kimselere sevdikleri bazı kimselere şefaât ediyorlar.

Peygamberler kendi ümmetlerine şefaât ederler. Şehidler ailelerine şefaât ederler. Alimler kendilerine tâbi olan, sözlerini dinleyen kimselere şefaât ederler:

“—Yâ Rabbî, bu benim talebemdi, bunu ben öğretmiştim, bunun kusurlarını affediver!” derler.

Çünkü, Cenâb-ı Hakk'ın afv u mağfireti de var. Yâni, kullar kusursuz olamıyor. Ne kadar uğraşsalar, ne kadar gayret etseler, yine her an nice nice hataları oluyor kulların... Hatasız kul olmuyor.

Dikkat edin, niyet edin; “Bu sabah niyet ettim, bugün hiç günah işlemeyeceğim, hata yapmayacağım!” diye evden çıkın bu niyetle... Ama akşamleyin düşünürsünüz ki, yine ne kadar istemeye istemeye hatalar olmuştur.

Cenâb-ı Hak hataları affediyor. *Gaffâru'z-zünûb*; günahları bağışlayıcı. *Afuv*; affetmeyi çok seviyor. *Settâru'l-uyûb*; ayıpları örtüyor. Ekremü'l-ekremîn...

يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ

(الفرقان: ٧٠)

(*Yübeddilu'llàhu seyyiâtihim hasenât*)
“Seyyiatını hasenata döndürüyor kulların, affediyor.” (Furkan, 25/70) Bir önceki aradaki günahı affoluyor.

Birisi geldi:

“—Yâ Rasûlallah, ben bir hata işledim, bana hadd-i şer'îyi, yâni şer'i cezayı uygula!” dedi.

O sırada ezan okundu, namaz kıldılar. Namazdan sonra tekrar geldi:

“—Yâ Rasûlallah, ben bir suç işlemiştim, cezamı, şeriatın bana tayin ettiği cezayı bana uygula!” dedi.

İmam Nevevî'nin *Riyâzu's-Sâlihîn*'inde, sahih hadis kitaplarında var bunlar. “*Riyâzu's-Sâlihîn*'i okuyun!” diyorum ya size. Yâni, sahih hadisleri ihtiva eden güzel bir kitap diye, orada var.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Namaz kılmadın mı bizimle?”

SAS Efendimiz, bildiği halde soruyor:

“—Bizimle namaz kılmadın mı?..”

“—Kıldım yâ Rasûlallah!”

“—Tamam, affoldu. O hatan, namaz kıldığın için affoldu.” diyor.

Evet, namaz kılınca günahlar affolur. Abdest alınca günahlar dökülür. Ramazan orucunu güzel tutunca, bir sene önceki günahlar affolur. Hacca, umreye gidince, geçmiş günahlar affolur. İbadetler yapılmış hataları affettiriyor, sildiriyor, bağışlatıyor.

وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ

(الشورى: ۳۰)

(*Ve ya'fû an kesîr*) “Kulların işlediği çok hataları Cenâb-ı Hak affediyor, affediyor...”
(Şûrâ, 42/30)

Küçücük gayretlerini, ufacık ibadetlerini, değersiz çalışma ve gayretlerini büyük mükâfatlarla mükafatlandırıyor; lütfuyla keremiyle cennetine dahil ediyor, cemâline mazhar ediyor, köşklere sahip ediyor, hurileri, gılmânı emrine veriyor, cennetin sonsuz nimetlerinden ebedî istifade imkânı veriyor.

Eğer cennetlik olan bir insan, cennette sahip olduğu şeylerin en küçüğünü, dünyadaki bütün imkânlarını sağlayarak satın almaya kalksa, bir taşını alamaz. Yâni diyelim ki, İngiltere kraliyet tâcının başındaki şu kadar kıratlık büyük elmas... Paha biçilemiyor. Bilmem Topkapı Sarayı'nın hazine-i hümayun dairesindeki *Kaşıkcı Elması*... Paha biçilemiyor. Çok pahalı. Tamam bunu alabilir misin?

“—Alamam hocam, nasıl alayım?.. Kuyumcudaki güzel elmas yüzüğü bile, işte nişanım için alayım dedim de, çok para istediler, onu bile alamadım.”

Evet alamazsın! Ödeyemeyiz, hiç bir şeyimiz yetmez. Kendimizi satsak kaç pul ederiz? Esir pazarında esirler satılmış eskiden. Yâni ödemek mümkün değil.

Nasıl oluyor? Allah'ın lütfundan oluyor, ikrâmından oluyor, azımızı çoğa saymasından oluyor, günahlarımızı bağışlamasından oluyor. Çok bağışlayıcı olduğundan, çok cömert olduğundan, çok lütufkâr olduğundan, kullarına çok lütfettiğinden, kulların tevbesinden çok memnun olduğundan, hata işleseler bile, “*Estağfiru'lláh*” deyip tevbe edince affediverdiğinden, kullar kurtuluyor.

Siliniyor, temizleniyor, günahlardan sıyrılıyor. O zaman Allah-u Teâlâ Hazretleri cennetine dahil ediyor.

Yâni, şefaathat kâfirlere fayda vermeyecek; (*hüm fîhâ hâlidûn*) cehennemde ebediyyen kalacaklar. Ama mü'minlerin kusurlarının affında, bağışlanmasında ve derecelerinin yükseltilmesinde, cennete girmesinde şefaathat var.

Rasûlüllah Efendimiz'in müteaddit şefaathatları var. Mahşer gününde şefaathatları var, hesabın başlaması için şefaathatı var, ümmetinin günahkârları için şefaathatı var...

Böylece bunu açıklamış oluyoruz. Bu tehdit, bu ifade inanmayanlar için... Görüyorsunuz ki, Kur'an-ı Kerim'in bir ayetine dayalı bir hüküm söylemek, yarım bilgi olur, doğru olmaz. Kur'an-ı Kerim'i tam bilmek lâzım, bütün ayetleri bilmek lâzım! Konuştuğu konuyu da teferruatıyla bilmek lâzım!..

Şimdi bazıları çıkıyor, şefaathatı inkâr ediyor. Neden inkâr ediyor? Delil de gösteriyor, işte diyor:

“—Bu ayet-i kerimede, (*ve lâ tenfeuhâ şefâatün*) dedi.”

İyi ama, bu kâfirler için... Mü'minler için şefaathat kâr etmez demiyor ki. Mü'minler için şefaathatın olduğunu Ayete'l-Kürsî söylüyor, başka ayet-i kerimeler söylüyor, sahih hadis-i şerifler söylüyor, Peygamber Efendimiz söylüyor. Peygamber Efendimiz'i mi inkâr edeceksin?

“—İşte adalet icabı suçlu suçunu çeksin. Birisi ona şefaath edince niye kurtulsun?..”

İyi ama, zaten hep Cenâb-ı Hakk’ın lütfuyla yaşamımız, affımız, cennete girmemiz; hep lütuf... Yâni, eğer adaletle muamele olsa, herkes yanar. Herkes yanar.

Fuzûlî diyor ki, yâni şairâne bir söz söylüyor ama, doğruyu da söylüyor aynı zamanda. Çünkü alim bir insandı Fuzûlî:

*Yoh mende bir amel sana şâyeste âh eğer,
A’mâlîme göre vere adlin cezâ bana.¹*

Böyle Azerî şivesiyle tabii, nasıldır bilmiyoruz ama, bu harflerle yazıldığı için. “Yok bende bir amel, sana lâyük yâ Rabbi. Eğer adaletle bana karşılık verecek olursan, vay benim halime, yandım o zaman!.. Çünkü, terazide benim amelim ne olacak ki, karşılığında ne alacağım?” gibi söz söylemiş. Çok güzel bir şiiridir bu şiiri.

---

¹ *Şiirin öncesi:*

*Yâ Rab, ne etti neyledi nefis ü hevâ bana,
Cevr ü cefâ kılar nicedir mâsivâ bana,
Sen şâhdan olur bilirim kim atâ bana,
Yâ Rab, hemîşe lutfunu kıl reh-nümâ bana,
Gösterme ol tarîkı ki yetmez sana, bana
Ol şeyle verme üns ki tecellî-i kahrdır
Gayrinle fahr öyle ki beyhûde fahrdır
Vasl eyle bir cemâle ki ol mahz-ı hayrdır
Kat’eyle âşinâlığım andan ki gayrdır
Ancak öz âşinâların et âşinâ bana
Babında hem ziyâde kılıp iftikârımı*

Bu beytin dediği doğrudur. Yâni, hep Cenâb-ı Hakk'ın lütfuyla o mükâfatlara eriyoruz ama, azımızı çoğa sayıyor Cenâb-ı Hak.

Onun için, biz karınca kararınca, elimizden geldiğince Cenâb-ı Hakk'a güzel kulluklar etmeye çalışalım! Ramazanımızı güzel geçirmeğe gayret edelim, orucumuzu güzel tutmaya çalışalım! Teravihleri aşk ile, şevk ile kılalım! Zikr ü tesbihatımızı yapalım, Kur'an-ı Kerim'imizi okuyalım!..

Şimdi i'tikâfa girecek kardeşlerimiz var;

“—Neler yapalım hocam?” diyorlar.

Tabii kişiye göre neler yapacağı değişir. Ama ben diyeceğim ki:

“—Kur'an-ı Kerim bilginizi arttırın! Ezberi az olanlar, hiç olmayanlar *Amme Cüzü*'nü ezberlesin! Onu bilenler *Tebâreke Cüzü*'nü de ezberlesin! Onu bilenler *Tebâreke*'den önceki *Kad semia Cüzü*'nü ezberlesin! Böylece Kur'an bilgisini arttırsın! Bir de mealine, mânâsına, tefsirine dikkat etsin, okusun, ibret alsın, uygulasın!..

Emrinde müzmahil edesin ihtiyârımı

Aşkınla lutf edip n'ola alsan da vârımı

Bir yerde sâbit et kadem-i îtibârımı

Kim rehber-i şerîat ola muktedâ bana

Bildim ki ilm ü fen bir kuru lâf imiş međer

Kullukta aşk-ı zâtına ermek imiş hüner

Eyvâh kim dilimde ola lü'lü ü güher

Yok bende bir amel sana şâyeste âh eğer

A'mâlime göre vere adlin cezâ bana

Kendisini, böyle kimsenin kimseye fayda vermeyeceği ahiretteki o güne, mü'min olarak gidecek şekilde hazırlamaya çalışsın!.. Hatalarının affı için gayret etsin, emirlerini tutmaya çalışsın...”

O zaman Cenâb-ı Hak, onun hüsn-ü niyetini, onun karınca kararınca, adımcık adımcık küçük gayretlerini, büyük mükâfatlarla mükâfatlandırır. Ama hiç gayret göstermiyor, tavşan gibi yatıyor, “Ben nasıl olsa hızlı koşarım!” diye. O zaman, kaplumbağanın yarışta tavşanı geçtiği gibi olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize şu Ramazan'ın tadını hissetmeyi nasib etsin... Çok güzel bir ay... İbadetler çok güzel, oruç çok güzel... Lütfen yemeği az yeyin! Bakın, mideniz boş olunca, ne kadar rahat edeceksiniz. Zaten Türkiye'de kış gününe geldiği için gündüzler kısa, orucu biraz hafif yemekle tutun, mideniz biraz boş kalsın! Sebze yeyin, salata yeyin; öyle yağlı, ağır yemeyin! Sahura kalkın ama, az yeyin! İftarda da hafif şey yapın!..

Göreceksiniz oruç ne kadar güzel, teravih ne kadar güzel, sahur ne kadar güzel, mescid ne kadar güzel, i'tikâf ne kadar güzel... Zalim nefisler tabii bir taraftan itiraz ediyor diyor ki:

“—Neresi güzel hocam, uykusuz kalıyor insan, aç kalıyor insan, yoruluyor insan...”

İyi ama, idman için ırgat gibi koşmuyor mu millet?.. Niye koşuyor? Koşturuyor, koşturuyor, “İşte vücudum dinç kalacak, ayakta kalacak!” filân diye ter döküyor.

Evine alet almıyor mu, idman yapacağım diye?.. Ağırliklar alıyor, kaldırıyor, indiriyor. Yerinde duran bisiklet gibi şeyin üzerine çıkıyor, döndürüyor, döndürüyor, yerinde sayıyor. Şakağından terler boşalıyor.

Neden yapıyor bunu?.. Onları yapmayı mâkul görüyor, onlara itiraz etmiyor ama, ahiretine fayda verecek şeylere zorlanıyor. Bunlar da mânevî idmanlar, bunlar da nefsin terbiye olması için gerekli. İnsan bunları böyle yapacak...

Ramazan nefsi terbiye ayı, tasavvuf ayı... Nefsin tezkiyesi ayı, kötü huylardan kurtulma mevsimi... Faziletleri kazanmak, güzel alışkanlıkları edinmek, böylece Cenâb-ı Hakk'ın lütfuna ermeyi öğrenmek, müttakî kul olmak ayıdır, fırsattır.

Bu fırsatı güzel değerlendirmeyi Allah cümlemize nasib eylesin... Allah yardımcımız olsun... Cenâb-ı Hak yardım edince, kolaylaştırınca, tevfikini refik edince kolay olur. Allah'tan yardım istemek lâzım! İstiyoruz ama, onu candan istemek lâzım!

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

(فاتحة: ٤-٥)

(*Iyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn*) “Ancak sana ibadet ederiz, ancak senden yardım bekleriz. (*Ihdina>s-sırâta'l-müstakîm*) Bizi doğru yola, hidayete ilet!” (Fâtiha, 1/4-5)

Onu şuurla, yâni yardımın Allah'tan geldiğini bilerek şuurla istemek lâzım! Allah isteyene istediğini veriyor. Sen cân u gönülden istersen, önünden müşküleri kaldırır, kolaylaştırır; seni de sevdiği kullar arasına dahil eder.

Allah cümlemize tevîkîni refik etsin... Yolunu sevdiren... Günahlardan, kötülüklerden korusun, kurtarsın, pâk eylesin, tertemiz eylesin, pür nûr eylesin... Huzuruna sevdiği, râzı olduğu kul olarak varalım, rızasına erelim, cemâlini görelim, iki cihanda aziz ve bahtiyar olalım...

Aziz ve sevgili kardeşlerim, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

28. 12. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü